Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Hung.o.f. 311.t
RMK I. 1090 a
Ex Museo Hungarico
A M.T. NEMZETI KÖNYV-TÁRA

THESAVRVS ABSCONDITVS IN AGRO:

Az az,

A TEKENTETES ES NAGY-SAGOS

GROFF ERDEODI FAMILIANAK

egyik kincse Tekéntetes es Nagyságos Moniorokeréki,

GROFF ERDEÖDI ADAM,

MONTIS CLAUDII, Varasd Vármegienek fő Ispánnia, Romai Császarnak, es Magyar Országi Koronás Királiunknak Bejároia, Petrinyei vég-helynek fő Capitánya illendő tiszteſséggel,

A' Nemes Szepesi Captolomban el temettetet és érdemlet dicsérettel tulaidon jo eſelekedeti tündöklő fenjes, ségében temetése fölöt ki mutatot kines,

P. LANDOVICS ISTVAN,

JESUITA által,

ANNO M. DC. LXVIII. 9. Octobris.

Nyomtatta Nagy-Szombatban az Academiai betűkkel BYELER MATHS. 1669.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

POne thesaurum tuum in præceptis Altissimi & proderit tibi magis quàm aurum, Eccles. 29. vers. 14.

Helyheztesd à te kincsedet à fölségesnek parancsolatiban, és inkáb haſznál neked az aranynál.

VIro cui abscondita est via, & circumdedit eum DEus tenebris, Job 3 *Graeci & vatablaus.* Gaudent cum invenerint sepulchrum viro cujus abscondita est via & circumdedit eum DEus tenebris.

A' ferfinak, kinek el rejtettet az uttya és környûl vette ötet az Isten setétséggel. *Anagy.* örûlnek midön koporsot találnak à férfinak melinek el reitettet uttya, és környûl vette ötet az Isten setetséggel. *Post*

Post meridiem abscondit se Adam, Gen. 3.
Dél után el reytè magát Adam.

HAszontalanul, noha szivessen fölvalait fárotságomnak hijában — valosága, mivel nem annyira magán engemet károsit, mint minnyájunkat akik egy véghre egyben gyültünk, keserves busulásra föl háborit; nem tudhatom jol hogy ha magam szeréncsétlenségét vegyeme panaszra? vagy minnyájunknak boldogtalan napja föl keletét abban zokogással vádollyam? hogy az örömnek hözepén reménlett vigasztalást, az illendö gyönyörüségben, állandoságot, az élet elején, messze ki terjet üdökket keresvén nem vidám menyegzös ruhára, hanem szánokodásra indito gyászra vigasztalás helyet szomoritásra, el fordult, gyünyörüségnek álhatatlanságára, az élet elején annak utolso végére akadunk véletlen változásál. Mert ugyanis, valamint áminap távúlrul jött Méltoságos Uri fö rendek egyben gyültenek vala, arra kétség nelkül à végre, hogy à kinek dücsöséges hire földünkön ki terjedet, Isiiuságában öreg bölcsesége hirdettetett, tökélletes élete fémlet, annak jelenéltekben látnák személyét, rendes beszédét hallanak, csudálnák elméjét, maga viselését dicsérnek, s- nem külömben mint ártatlan Adám Atyánknak à Paradicsomban boldogságát, ennek á Tekintetes

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

és Nagyságos Néhaj Groff ERDŐDI ADÁMNAK, ny házoſságában nevelnék vigaſságat : ugy è maj napis ugy tetzik énnékem , midőn ezen méltoságos gyülekezetet látom, abban Sába kiralne kivánságát érzem beńe, hogy máſodſzoris kiki ſzemtül ſzembe velem eggyût kivánnya látny. De Imé ô ſzerencsétlen változás ! mi kéſtünk-e , avagy ő ſietet? *Poſt meridiem abſcondit ſe Adam* , reghvel láttatot, s-délután ugy el rejtette magát, hogy az árnyékból világra, sötetségből fényeſségre , halottaibul életre , ſenki kivánságára meg ne térjen ; nem à mi aſztlilleti, hogy mezitelenſége miátt mint az elsö Adam lappangany akarna, ugymint à kinek diztes öltözeti , joſ ágos eſelekedete ékeſiti Szent Bonaventura bizónyságából, *Veſtis optima converſatio bonæ vitæ, quæ melius veſtit hominem quàm purpura vel aurum.* Leg ſzeb öltözet à jo élet , mert ez jobban ruházza az embert, hogy ſem mint à bibor , bársony , vagy arany; hanem vagy azért reytette el magát, hogy à Philoſophus mondaſa ent élete az égö lampáshoz haſonlo léven , *ad auram poſt meridiem* nap nyugotti ſzél , az az , à mint Mendoza in l. 1. Reg. c. 4. n. 22. Tomo 2. p. 52. *Occaſus vitæ* az elkerülhetetlen életének vége, érte és el oltotta; vagy hogy nevében jedzett , erkölesében hordozott Méltoságos elejének , dücsöſéges hireket , viſelt tiſzteket élmélkodasra tett jo eſelekedeteket , mint drágá kincsét, mintha arra méltattlan volna à maſtanj vilagh el rejtené, el temetné. S-nincsenis ok nelkül , mert még à terméſzetis el ſzokta rejtenyi kincsét à tenger mélségen à csigabiga tekergö haytásában , mint kulcsos ládájában be r-kéſzti à gyöngyöt ; à fényes Carbunculuſt à legh magaſsab és meredekeb kűſziklaknak teteyén mint gyöſz hetetlen

len várában à ſzemnek iregységére meſzirül fénletteti , à föld gyomrában méllyen titkollya az aranyat , egy ſzoval kincseinek tárháza titkos reitekben és csak nem föl találhatatlan ſzegletiben titkoltatik. De mégis mivel az Emberi okoſság ſegiti kivánságát , föl haláſzſza , à tengert , porral föl veti s-megh ſzaggattyá az kőſziklát , ki hánnya à földet, s-mindaddig munkálkodik , mig à terméſzettül el rejtet kincs-el nem töltözik , Ugy énis noha éppen reá nem akadhatok (ebben elegendö meſterségem nem lévén) nem állapodom mindazonáltal mind addigh meg , mig ezt az elöttunk el rejtet kincset , Ah ! jobban mondom vala egéſz eleje joſzagos eſelekedeténck tárházát à Méltoságos Groff ERDŐDI ADAMOT reitekébül ki nem emelem és tündöklö fényeſségével minnyájunk láttára è világra ki nem terjeſztem.

Csak hogy ily nagy munkámnak elein, az rettent engemet megh, à mi Urunk kopporſojához ſietö Szent Aſzſzonyok leg nagyob ſzorgalmatoſsága és gondgya vala. *Quis revolvet nobis lapidem* , ki forditya el leg nehezeb gondolatomnak mindennél füllyoſsab kövét ? hogy rendeſsen, maid régi Meltoságos Groff elejének , vagy à mezön hazájok oltalmazására véres fegyverrel , bayviváſokat, vagy az Annyaſzentegyházban annak föl magaſztaltatására elmetöreſſel , érzékénségek el nyomásával példas életeket, vagy à kiralyi titkokban à közönséges jonak nevelkedésére helyes tanácsokat , maid mind ezeknek egyben foglalt Summás dicséreteket illendö maradékokban elöl hozzam : mert ha ezzel két ſzäz három eſatendövel , ezer négy ſzáz hatvan ötödikben , vagy ERDŐDI THAMAS

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

országunk kints tartojának Győri és Egri Püspöknek, Cancellárіusnak, Eſztergami Erſeknek, Cardinálnak, csak nem Romaj Pápának örök emlekezetre kemény márvány kőre méllyen be meczendő cſelekedetit emelgetem; vagy ezer négy ſzáz kilenczvenedikben, nagy nevű Groff ERDŐDI PETERNEK, Claudius Romaj Csáſzar Várabéli Lakosának nemeſséget, tizen nyoltz kővari birodalmát, à Pogánytul vett gyakor győzedelmét, vagy az egéſz Méltoságos Familianak rendben hozhatatlan dűcsőséget emlitem, félek ne talántán à kereset kints helet más dűcsőségét emelvén nem annyira Groff ERDŐDI el reitet ADAMOT mint régi ődökben eleitűl gyűitőt gazdagságot *Plutarchus contra Nobilitatem* mondásábűl mutogaſsak, hirdeſsek. *Quid aliud Nobilitatem eſſe putamus quam opes antiquas aut veterum gloriam*, ha csak nemeſségét dicserem, nem őtet, hanem eleje régi gazdagságat és dűcsőségét dicsérem, sőt ha csak eléje képeit, s dűcsőségét rendelem, inkáb ismértetem őtet, hogy ſem mint Nemesnek probálom, à mint ama bőlcs Seneca tanitotta, l. 3. de benef. c. 28. *Qui Imagines in atrio exponunt, & Nomina Familiæ longo ordine ac multis ſtemmatum flexuris in parte prima adium collocant noti magis quam nobiles ſunt.* Valakik ugymond Tornáczokat eleje képeivel ékeſsitik, és meſsze eredetű Nemzetségeknek neveit s-azoknak ſok, ágra haylott Nemeket Pálotájok elején mutogattyák csák ismértetik magokat, de igaz Nemesnek nem mutattyák. Hogy pedig ezeket el halgyam mindenek itéletit reám förditom. *Hic homo cæpit ædificare & non potuit conſumare.* Imé ereje főllyűl valo dolgott válalt fől, s-markában ſzakadott.

Tudom

Tudom azért mit cselekeſzem, a-hoz tartok à mit à Poëta monda *medio tutiſſimus ibis*, Ugy ſzollok én te felőled Iſtenben el nyugodott, s-előlünk el reytet Boldog emlékezetű ADAM, hogy midőn tegédet nevezlek, csak nagy dűcsőségű nevedbennis, mind magad s-mind eleid dűcsősége láttaſsék. Gyakran emlitelek pedig mert oly név ez az ERDŐDI név hogy ennek az egy ſzonak hangyában, mind magyar mind horvat mind német országh Nemzetségednek elméje, ereje és fáratsága által ſzerzet boldogságok ismértetſsék, hogy legh igazabban à ti Méltoságos Nevetekrúl mondhaſsam azt à mit Caſsiodorus más Romaj diadalmas névrúl mert mondani. *Grata ſunt omnino Nomina quæ deſignant protinus actiones, quando tota ambiguitas tollitur ubi in vocabulo concluditur quid agatur.* 6. Var. 7. Nem lehet fűlett kedveſsebben gynyőrkőttető név, mint az, à mely à nevezett ſzemélynek cſelekedetire, mintha uyal mutatna vezérel, és kevés bőtűkbén Summában föglallya amit tette terjeſztet.

Ne ſzollyak azért én bár többet, hanem csak ezen dűcsőséges Groff nevét emlittsem ERDŐDI s-mindgyárt égéſz Magyarorſzág előtte láttya Groff ÉRDŐDI PETER vitéz Fiának ERDŐDI THAMASNAK nagy ſzorgalmatoſságát à Bocskay hada tűzének el oltásában, ki első el küldőtt ſzemély lévén, à békeſség megh ſzerzésében ugy forgatta magát, hogy à ki csapott lángot el nyomná, à vér onto fegyvert meg allitana, à ſzéllyel tett puſztitáſt, továb terjedni nem engedné: méltó kinek Méltoságos nve à tengereken által egéſz ſpanyor Országj kiraly eleiben terjedne s-mint hazáyat jo Őrző gondviselőnek s-Paſtornak arany, gyapyuval, à vagy arany bá-

ránnyal

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

ránnyal nyaka s-válla terheltetnék ékesittetnék. Mélto hire nevelésére hogy *Eques Sancti Salvatoris* azon Fölseges Király Adományábul meg válto Vrunknak vitéz lovasának hivattatnek.

Ne szollyak én többet hanem csak ezen Méltosagos nevet emlicsem ERDŐDY és Imé érti nyelvemet E.gész horvát Orságh, érti Haszon Bassa sok ezer számu török tábora àmaz vigh emlékezettel ez, megh keseredett szivel, fogat csikorgató agyarkordással, ugy mint à kinek ERDŐDY THAMASNAK mondom viteségе miatt, Zábrág, Szamobor, Jászka Kőrül és mesze földeken ki terjedett ellensèg gyalázatot vallot, rabságra vitetett, megh ölettetet.

Ne szaporicsam Bár szavamat, hanem csak eggyet szollyak ERDŐDY: és Imé mindgyárt tudgya Német Orság mit akarok mondanom, érti Groff ERDŐDY első Péter Fiának ezen neven nevezet Erdődy Peternek széllyél tartomannyiban ki terjett vitésségét, gondviseléset, aki magakőltsègen számos viteszt gyűit vèn magával mindenèt ugy adà Maximilianus Császár szolgalattyára, hivségére, hogy à kit maga meg nem alázhatott à Saxoniaj Herczeget, könnyen megh holditaná, s' Urának feyet hajtani kénszeritené, midőn ereyével, annak erejèt megh erőtelenitvén az Imperium birodalma alá haitá.

Mélto kinek Csására mellet, való hivségéert, Cсászári ayándèk adatnék azon névre nevezett TotOrszágban lèvő Cсászár vára, mellyet valamennyiszer környül lakosi emlitenek, annyszor eszekben jutattya Nemzetségednek érdemlett dűcsősèget. Mellynek bizonságát nyilvábbannis terjesztette vólna Maximilianus hogy ha vitèségéhez kapcsolt

csolt szemétmetesége el nem akarta vólna titkoltatni: midőn énnek bizonságára Czimeretekben egy sas két karvasos egyik zászlot masik pallost tarto kéz ugy adatott hogy mind el reytet titokban pèldaztatnek cselekedete. A' sas nagyob szabadságra jutott Császárt Képzené, à karvasos kezek jelej volnának vitéz feyeknek ERDŐDI PETERNEK, de mind oly titokban, hogy valamint az Sasnak utyát nem ismèred az ègen, és az el vágott kezek feyét nem látod, ugy ennekis, csak mástul hallanád magyarázattyát, à kinek *in abscondito, qui videt in abscondito reddet* Urunk mondása szerént, nagyob jutalma à rejtekben láto Istentül lenne.

S-bizony elegendő jutalmátis adta abban, midőn ily dűcsősèges eleidnék tègedet ily kedves maradékot kiben mint fényes tűkőrben minden èrdemek láttatnék adot és ájandékozot. Ugy annyira hogy el törültetet vólna bár szintèn mindenek elméjébül eleid emlékezete, el-veszтek vólna mind azok à könyvek à mellyekben irva élnek, semmi jedzés felőlők ne maradott vólna csak te élsz vala (ő tègedet tőkélletesen szerető, sziveket hasogató gondolat) csak te élsz vala, valaki szemeit reád forditotta vólna te benned olvasta vólna azok cselekedetit, te benned látta vólna, azok èrdemit, te benned ismèrte vólna azoknak méltoságát. Mert *rerum causæ in semine sunt fructus editus prodit auctores, & quidquid à Divinitate meremur de fælici prole colligitur.* Minden nevendék fáknak, virágoknak, füveknek magvokban vadnak okaj, à gyűmöltsis magárul ismérteti fáiat, és valamit az Istenségtül èrdemlünk à jo fiuban tapasztalratik, igy szol Cassiodorus 9. Var. 32. Mely

bölcs

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

bölcs Caſſiodorus után valamit ő egy Patricius Venantius felől mondot, midőn igy ſzolla Athalaricus béſzédebűl: *Patricium Venantium ſub admiratione penſemus & fœcunda prole gaudentem, & conſularibus parem, educavit enim liberos nulla diſcretione laudandos, pondere moderationis æquales, ingenij vivacitate conſimiles, & morum ſocietate vere germanos*, Ibid. Méltàn ugymond àlmélkodáſsal emlittyük Venantius Patriciuſt ugymint à ki, ugy nevelte Fiait, hogy magától viſelt tiſztekket haſonlo dicsérettel viſelhetnek, ugy tanitotta hogy jo erkölcsből egyike ſe engedne à máſiknak, hanem egyenlő okoſsággal, elme élkségével, magok viſeléséuel, egymáshoz haſonlok, egy Atyától egyenlő Atyafiaknak, egy vérnek mutatnák magokat. Ezt mondám nem egyről hanem mind annyitúl mondhatom eleid rendiben, à mennyitul véſzed eredeteded.

Eſzt Erdődi Bakats Pàlrul à ki négy Fiát Erdődi Pált mélytől à Dűcsőséges Groff Pálffy Familia ſzármozott, Erdődi Simont Beſzprémy Püſpőkőt, Frdődi Tamást tiz Voxal Romaj Pápáságra váloſztott Cardinált az után Conſtantinapolbéli Patriarchát, Erdődi Pétert, mely Attya nevét ugy váltoſztatta megh, hogy nagyob fényetséget adna hozzá ama nagy Titulusſal PETRUS ERDŐDY DE MONYOROKERÉK, COMES PERPETUUS MONTIS CLÁUDII, Horvát Orſzágnak Bánnyát ugy nevelte hogy azt mondhatnak:

Nos documenta damus, quâ ſimus origine nati.

Mi magunk viselésével és jo érkölcsinkel, Atyáink bőcsületit előttűnk homlokunkkon hordozzuk.

Ezt

Ezt Első Groff Erdődi Péterrűl, ki Harom Fiát Erdeődi masodik Pétert Horvát Orſzági Bánt, Maximilianus jobb kezét, és Harmadik Erdeődi Pétert, melytűl à második Erdeődi ág à kibűl Groff Erdeődi György és Miklos vannak ſzármozik, s' Erdeődi Tamást ugy tartötta hogy neveket Semmiben megh nem hiſsebbitenék.

Ezt Erdeődi Tamásrűl ki harom Fiát Erdeődi Jánost Egri Püſpőkőt, Erdeődi Sigmondot Horvát Orſzági Bánt. Chriſtophot Ugy nevelte hogy mind egy nyomban járnának.

Ezt Erdeődi Chriſtophrul, ki harom Fiát Groff Erdeődi Sigmondot, Gábort, Erdeődi Imrét Méltoságos Atyádat ugy oktatta hogy mindenikben eleven képe viſeltetnek.

Ezt egy ſzoval meltoságos Atyádrul Groff Erdeődi Imrérűl à ki tégedet Erdeődi Adamot ugy nevelt, hogy nagy reménségű Iffiuságodban (ha el nem rejtd vala magadat) nagy tiſztekre előmenendő ſzemélyedet mint dűcsőséges Nemzetednek bizonságát mutogathatta volna. Hogy igy Moyſes áldásához mellyel Chaleb Patriarchat megh álda, hasonlo áldasát láſsam eleidnek Joſue 14. *Terra quam calcavit pes tuus erit poſſeſsio tua & filiorum tuorum in æternum, quia ſecutus es Dominum Deum meum*, à föld mellyet à te lábod tapodott te örökséged léſzen és à fiaidè örökken, mert az én s-te Uradat s-Iſtenedet követted. A' hol Abulenſis q. 7. Abban bőcsűllj ezt az áldáſt hogy Fiaira ſzállot. *In hoc ſignatur majus beneficium Chaleb conferendum, quia non ſolum certificabatur, quod ille poſſideret, ſed etiam quod relinqueret poſteros Hæredes, & progenies ejus duraret per*

 multa

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

multa tempora: Iſtud enim eſt magnum gaudium parentum, ſcilicet relinquere natos, maximè cum ſibi ſuccedunt. Nagy adománi volt hogy bizonyoſsá tétetett à föld birásában Chaleb, de nagyobra bőcsüllőtte azt, hogy Fiaira értette örökősen szállanyi, kik sok üdőket érnének: mert ez az Atyák legh angyob őrőme, hogy oly örökőst hadnak à mely mindenben kőveſse Attya nyomdokát, birtokát birja.

S nem de Itéllye megh kiki nem ily áldott Familiaè ez, à melyben fiúrol fiúra, ágrul ágra azon méltoságos tiſztek változtatlanul oſztratnak? tizenkilentz eſztendős volt ez à mi el rejtet Adámunk és immár vagy arra az hivségére tekéntven mely halálos bayvivásra Fölséges Csáſzira Leopoldús neve és hire meg oltalmazására Romában, nem tudom micsoda Frantzia Groff Iffiuval inditotta, vagy mindeneknél kedves voltára ugymint à ki tizenhat eſztendős korában-is mélto volt à Fölséges Károly, Herczegnek boldog Aſszony Záſzlója alatt lévő gyülekezetben Rectorának Vicejévé lennyi, oly Herczege Szeretetével hogy aſzt mondaná felőle Nem csak most, hanem jővendőbennis ha országomban s-birodalmomban Iſten föl nevelnes', megh tartana Vicém lenne Erdődi Adam: vagy pedig dücsőséges eleje érdemire nézvén Petrinyei Capitánsággal tiſztelteret, arany kulcsal ajandékoſztatot (elhittem) hogy ezzel jővendőben minden ősitől viſelt tiſztekre ajtót s-kaput nyithatna. Nem várta ő életének koroſsab idéjet, hanem Iffiab ideje erejével is meg regzett Pogányokat rontot, fegyverét s-karját bőven feſtvén, vérekkel. Hogy azt mondhatna ſzerelmes Attya dücsőségere (laki nem régen. is őt ſzázod magával jött vala Fölséges Kiralya ha ſzükseges

seges lenne ſegitségére) *Ego te clarificavi ſuper terram manifeſtavi nomen tuum hominibus,* Joan. 17. En tégedet dicsőitettelek à földön, megh jelentettem nevedet az embereknek. Mely mondás mivel üdvözitőnké volt Szent Attyárul kérdi Tertulianus, Hogy hogy jelentette megh, hogy dicsőitette Szent nevét Attyának à mely mégh Moyſes Idejebennis tudva volt? s-amint ő megh felel Urunk ſzavait magyarázván, *Manifeſtavit DEUM eſſe Patrem ſe ejus oſtendendo Filium*, abban jelentette Iſtent Attyának lenni hogy tulaydon jo cselekedetivel magát annak Fiának mutatta; ugy énis noha minden Nemzetségének Actáj előbb el titkolhatatlanok voltak de mind azon által azt mondhatom világoſsabban iſmérrette maga viteſségében, s-mindennél kedves voltában: hogy csak azt adhaſsam hozzá à mit Tertullianus minden nemes Iffiunak monda: *Diſce grande nomen Virtutis parare ſtudio non elogiis tantum Veterum faſtuosè gloriari.* Ettől tanulyinkáb tulaydon jo cselekedetidben hogy sem mint, eleidtől ſzőrzőt nagy névben dicsekedni. Mert egyébaránt ugymond Euripides, *qui verè non Juſtus eſt licet à Patre meliore quam Jupiter ſit, Ignobilis mihi eſſe cenſetur.* A ki csak ſzinre nagy, és nem valoságos tekélleteſségével, maga viselésével, ha ſzinten Jupiternél jobb Atyától ſzülettetet volnais csak nemtelennek s-köz vérnek itéltetik.

Melyre nézve nem emelgetem téhat régi eleid koporſo köveit, ſemmi régi jedzésekből nem ſzedem Nemes véred bizonyságit, hanem csak te reád egyre uiial mutatok, valogatott joſzágos cſelekedetekkel ékeſsen koporsodban béfödözött Iffiura; és Ime à ki bőtűt nem is-méris benned olvaſsa Geneologiadat éppen azon rendel à mellyel Moyſes

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Noë Nemzetségét föl jedzette. *Hæ ſunt Generationes Noë. Noë Vir Juſtus atq; perfectus fuit in generationibus ſuis cum DEO ambulavit*, Gen. 6. Ezek à Noë Nemzetségi, Noë Igaz és tekélletes ſerfiu volt az ő Nemzetsége közőt az Iſtennel járt: à mely Noë Neve helet csak aszt tészem én *Adám* es igy olvasom; Ezek az Erdődi Adám Nemzetségi, Adam igaz és tökelletes Ferfiu volt az ő Nemzetségi között, az Iſtennel járt, és annyit mondok mint ha mindeniknek tulaydon Nemességét magánosan hirdetném. Mert ugyanis, *Sola atq; unica virtus vera nobilitas eſt, Chryſoſtomus Homilia 12. in Geneſ.* mondása ként: Kinek kinek jo cselekedetiben foglaltatik Nemesége, amint Philo lib. de Abraham ezen helyre egyaránt okoskodik: *In tantum Scriptura magnificavit hunc virtutis amatorem, ut non more aliorum avos, Proavos, ſed virtutes quaſdam recenſeat, tantum non diſertè clamitans, nullam aliam eſſe Familiam, cognationem, Patriam ſapientiâ, quàm virtutes & actiones harum.* Semmivel nem magasztalhatta volna föllyeb az irás ezt à joság szeretőjet elől számlálván Attyát, oregk Attyát, ősit, Atyafiuságat, Hazájat, mint ezzel hogy joszágos cselekedetit, Istennel valo járásat, igasságat, és tökelletességét elől hozza. Mely Philo mondása annyira igáz az én dolgombannis, hogy bator elől hozzam, méltoságos Groff Attya rendi mellet sok dicséretre mélto szerelmes Annya Groff Gémesi Forgáts Eva, Országunknak akkorbéli Boldogságával együt nevelkedet Nemességét, mely ezer két száz esztendőtől egész eddig ezer hat száz hatvan nyolczadikik, minden fő tiszteken által ment, ki à Jerusálembéli András Király Fő Istállo Mestere tiszttin mint Groff Juánka János, Anno 1200. ki à szabad Király varosok Præfectusságán, *Magiſtri Tavernicorum*, mint

mint Groff Ivánka András ezer két száz negyven kettődikben: ki az ország Itélő biroságán, mint Groff Forgáts Miklos ezer harom száz Negyven kettődikben; ki à Magyar kintsnek hiv gondviselőségén, mint Forgáts Péter ezer őt száz őtven hetedikben: ki Egri Kapitánságon Dunán-tul valo Generálátusságon, mint Forgáts Simon ezer őt száz hat vanodikban, ki Varadi Püspökségen és Udvari Cancellariatusságon; mint Forgáts Ferentz Ezer őt száz hetven hetedikben. Ki az Anyaszentegyháznak mellyen boldog elömenetele forogna Erős sarka Cardinalatusságan; mint Forgáts Ferentz Ezer hat száz tizedikben: ki à Palatinatusságon; mint Forgáts Sigmond ezer hat száz huszon egyedikben; ki egyéb Méltoságos tiszteken è may napig érdemesen által ment, ezt mondám à nagy Nemeséget haszinten Erdemi szerént, minden ékesen szollo nyelvek mesterségével rendel elől hozván dicseremis tőb dücsőséget nem mutathatok à mi elreitet kincsünkben. Groff Erdődi Adámban, mint midőn aszt mondom: *Perfectus fuit in generationibus ſuis & cum DEO ambulavit*, tökélletes volt minden Eleiben, s-magában oly erkölcsű hogy Istenével jarna közönségesen.

De Immár à mint hallom Igy sopánkodik itten à fáydolom. O Alhatátlan üdőnek véletlen váltózása! O nagy hirtelenségű halálnak sietsége! Nem volt még ideje le vágasának ennek à gyümölcsős fának, lám még à vad fátis meg várja az erdős hogy magától düllyön s' te ó Emberi életnek rövidétésére járo halál idejét nem vártad, csak láttad gyümölcsét s-immár le vágtad, csak kémletted kincsét s-immár el reytetted! idővel idővel érzette volna ennek hasznát Országunk idővel nyert volna gazdagságával Nemzetségünk

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

zetségünk s-te csirájában fáyát el veſztetted, fényeſségében kincsét el homalyositottad, életében meg ölted.

Ugy vagyon, de enyhüdgyél keserves faydalom, hallyad az hertelenködö halálnak Procatorát à Romaj Tanatsban fontoſsab Sententiáju Senecat: *Vita non eſt Imperfecta ſi honeſta eſt, ubicunq; deſinas, ſi bene deſinis tota eſt*, Epiſt. 78. Nem jött ideje elött el halála akkor tellyes az élet, mikor tiſzteſséges, ne gondoly à ſietöbb à vagy késöbb haláladdal, akár mikor ſzünnyék megh életed, ha jol ſzünik nem ſzakat meg, hanem egeſzen véterett-el. S-bizonyal énis azok közöt ſzámlálom ezt à Boldog emiékezetü Adamot à kik felöl Szent Bernard in Pſal. 118. aſzt mondá? *Multos videmus ſuper ſenes intelligere & moribus antiquare dies, prævenire tempora meritis, & quod ætati deeſt, compenſare virtutibus.* Sokakat látunk az Iffiak közül à kik à vénéknél értelmessebbek, à kik magok viſelésével. jo erkölcsökkel Iffiu korokat à vénség idejéhez haſonlittyák, érdemekkel à jövendö üdöket meg elözik es à mi hija vagyon életek idejének azt böven jo cſelekedetekkel megtéritik. Söt magais az igazat mondo Szent Lélek, *Sap. 4.* Csak azt à Vénséget dicséri, à mely hamar ért meg tökélleteſség-ben. *Senectus venerabilis eſt non diuturna neq; Annorum ſpatio computata, cani autem ſunt ſenſus hominis & ætas Senectutis vita Immaculata.* Nem à hoſszu ideig valo, ſem az eſztendök ſzámával méretetett vénség, böcsülletes, hanem az ember értelme az öſz hay, és à vénség ideje a' macula nelkül valo élet: mely Szent Lélek ſzavain elmélkedvén ſzent Ambrus Doctor meſszebb terjeſzti s-a t mondgya: *Verè Senectus iſta Venerabilis, quæ non canis ſed meritis albeſcit, Ea enim eſt reverenda canities animæ in canis cogitationibus & operationibus effulgens.*

Quæ

Quæ eſt enim vita Senectutis, niſi vita Immaculata, quæ non diebus ac menſibus ſed ſæculis propagatur, cujus ſine fine eſt diuturnitas, ſine debilitate agilitas, lib. 3. Ep. 21. Bizonnyal az à vénség böcsülletes à mely, nem fejér hayal, hanem érdemekkel öſzül. Mert az az öſzülés dicséretes, mely jo ſzándékokban és cſelekedetekben feyérlik, fénlik. Mert micsoda à vénségnek élete? hanem à macula nélkül valo élet, mely nem keués eſztendökkel, nem holnapokkal, hetekkel és napokkal nevelkedik, hanem ſzáz eſztendös ſzámokkal ſzaporodik, melynek hoſszása vég nélkül, gyorſasága és uidámsága erötelenség nélkül, és fogyatkozás nélkül találtatik. Igy, ſokat élt Cain de meg hallatta Abel röuidebb életében, *quia etſi tempore vicinior virtute tamen præſtantior eſt.* Mert nem ideyét hanem jo tettét ſzámlállya Iſtene: *Ubi ergo generatio exprimitur, prævenit Cain, ubi diſciplinarum fit prædicatio præcurrit Abel*, Lib. 1. de *Cain & Abel*, és azért ugymond Szent Ambrus ha cſak idökre nézünk elöbb kellyen Cain, de ha à joban valo elömenetelre nézünk, elöbb járion Abel.

Kérkügyék azért bátor elöttem Mathuſalem, ideéig élö vénség el-töltött eſztendeivel, de föllyebb magaſztalom én hamar el forgot idejét Iffiu Groff ERDÖDI ADAMNAK, mert *Conſummatus in brevi explevit tempora multa*, Sap. 4. Summában foglalta ö tellyes tökelleteſsé-ében meſszeb üdökre terjeſztendö joságat: ugymint à ki mindenkor, ugy viſelte magát hogy ſzerelmes Annya bántására ſoha ſemmit nem mivelne, méltó ezen ſzüléje fön tartott tiſztéſségéért ha jobbat nem érdemlet volna è földennis, halhatatlanságra. Ebben-is kincse ſzaporitoja, s'takaritoja ama Sz. Lelek mondasa ként, Eccleſ. 3. *Sicut qui theſaurizat ita*

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

qui honorat Matrem, ſzintén annyt nyérà k' annját bőcsülli, mint à ki kincset giűit avagy amint *vatablus* : *Recondit ſibi theſaurum, qui matrem honorat*, à ki annyát tiſzteli kincset takarit es reit el magnaak. De mivel ſok jo cſelekedetivel (hogy magánoſsan elől ne végyem gyakor ſzombati böjtölését, társolkodásában mindeneket épitő beſzédét, Iſten Annyához kiváltképpen valo aètatoſságát, annak ünnepe eſtin teſte ſanyargatását, ſzegényeken valo könyörülését, és több è féle örök kincset ſzörző joſzágos cſelekedetit, mellyeket mint nemzetsége hirének oltalmazo paisit ezerenként magaſsan függeſztet föl ezimerében lévő tornyára, ama Szent Lélek alája irt dicsereti vel, *mille Clypei pendent ab ea*, ezer paisok függenek rolla, cſak azon volt ő hogy föllyeb emel vén ottan nevellye joſzágát és kinesét, à hová ſe lopo, ſe moly, ſe rosda, nem fér, Urunk tanitáſához magát alkalmaztatván : *Theſaurizate vobis theſauros in cælo, ubi neq; ærugo, neq; tinea demolitur & ubi fures non efodiunt, neq; furantur.* Nem csudálom, ha ſzivét azomban elveſztette az az életének eredetét és folyását, Mert *ubi eſt Theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum*, Matt. 6. A hol kinek kincse, ot vagyon ſziveis, ottan élete és Boldogsága, hogy igy elméjet az örökkén valo boldoságra függeſztvén, ki ki értheſse mi oka volt tőlünk el ſietésének és nagy tőredelmes gyonásával, és egyéb ſzükséges Szent Sacramentomok föl vételével nagy Iſteni ſzeretetének adott jeleikőſzt, mint hoſzu utra valo föl ſzedet költséggel, ezer hat ſzaz hatvan nyoltszadikban, huſzon negyedik Febr. dél után élete ſöngéjében, huſzon Kettődik eſztendőjeben, azon föllyül kilenczedik holnapban, tőlünk el menésének és előlünk el tünésének.

Kit

Kit (tétovázo tagadás nélkül ſzollok) hogy leg nagyob jutalmát e Földön mások à jora valo föl sörkentésekre, tüled vegye érdemes cselekedetinek Theodobulus ebben adott peldája után, à ki megh ismérte holtok utánnis az érdemeſeknek fizetését abban állani hogy az elők hallattára ſzánattaſsanak, dicsérteſsenek. *Nutriunt enim ſimilium præmiorum exempla, virtutes, nec quisquam eſt qui non ad morum ſumma nitatur aſcendere, quando irremuneratum non relinquitur, quod conſcientia teſte laudatur*, *Caſſiod. 2. Var. 16.* Mert ha mi neveli az élőknek kedvét, neveli az érdemes holtok jutalma, ugyannyira hogy senki oly elvetet kedvű ne találtassék, à ki látván jutalmát cſelekedetének jora ne igyekezzék, kit mondám megh epedet Szived ohaytásival, ſzomoru orczádon le gördülő könyveiddel kőllene késérnéd, néked legh elsőbennis (Kegyelmes engedelmedből és hiu ſzolgadhoz gyakorta mutatot ſzeretetedtől biztatratván ſzollok) néked Magyar Orſzági Fölséges Kiralynak LEOPOLDUSNAK. Néked masodczor mint igaz tagodat Méltoságos Magyar Uri Fő rendnek egéſz orſzágnak. Neked mint parancsolatid utain járo engedelm s Fiadat Groff Erdődi Imrének. Néked mint kedveder soha megh nem ſzegő ſzerelmes magzatodat Groff Gémeſi Forgáts Evának. Néked mint tennen magadat ſzerelmes házos társodát Groff Rakoczi Erſébethnek. Néktek mint véreteket nagy nevű Groff Erdődi Atyafiaknak, kiket idegen orſzágban veletek nevelkedet bőlcseségtek è máy napig Kiralyi ayándékokkal arány lánczokkal à Fölsegekhez kötöz és köteleſztet. Néktek minnyajatoknak, kik utolso tiſzteſségét helyében késérven nagy bőcsüllettel megh adtátok. Nékem utollyára kinek elmém érdemlet dicséreti magaſságát föl nem érte-, akadé-

akadékos nyelvem folytában nem szollot,' Szivem akaratom ellen el keménkedet, szemeim nem csurgottak s-kevesebbet mondottam felőle szolván hogy sem mint ha ujomat ayakimra téven halgattam volna. Nekünk minnyajunknak kiktül utolso bucsúját vészi, keserves könyvhallatással és meg vigasztalhatatlan szomorusággal kőllenék késernünk, és el temetnünk. De mivel ez az el reyter kints oly kereskédő gazdának jutot asztaláta és kezében à ki nyereséggel adhattya visza minnyájunk őrőmére, hallom én à Prophétánal mondását és igéretet, *Ego dabo tibi Thesaurot absconditos*, Ne Sirdy, ne Zokoghy se Kirallya, se Attya, se Annya, se Uri Fő rend, se egyéb senki, mert ezen el rejtet kincset Groff ERDŐDI ADAMOT mint tulaydon kincsedet kezedben jutatom, *Ego enim resuscitabo eum in Novissimo die*, mert akkor adom el ől, midőn kinek kinek jutalma érdeme szerént adatik, utolso le nyugottán à napnak.

Melyre nézve el hadlak énis, s-nem bontogatlak nyugodalmodban dűcsőséges el reitet kincsünk ERDŐDI ADAM, mert tudom jol, *nihil tam occultum, quod non revelabitur.* Ha mit én el hattam is dicséretre mélto cselekedetidből, nem lésznek mindenkor ugy el reitve hogy nyilvábban ki ne terjedgyenek. Ely azért holtod utánnis à mint *post funera Virtus*, nem hervad meg à joság, s-érd reeg azzal à mivel Sophar. Szent Jobot biztattya vala, *Cum te consumptum putaveris orieris ut Lucifer.* Midőn megh emésztetnek alitod magadat Föl ramodez s-mint az el pirult haynalban ragyago haynali csillag fénlesz el ért boldogságod dűcsőségében.

M.N.MUZEUM KÖNYV-TÁRA

VEGE.